

UMCS
INSTYTUT HISTORII

PIJARZY
POLSKA

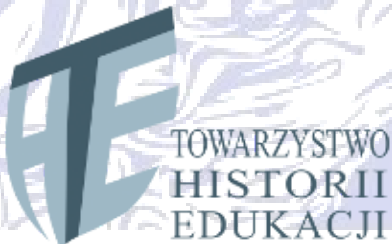
Katedra Historii Społecznej i Edukacji UMCS
Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN
Polska Prowincja Zakonu Pijarów

Międzynarodowa konferencja poświęcona
ks. Stanisławowi Konarskiemu w 250. rocznicę śmierci

Warszawa, 4-5 października 2023 r.

Patroni:

Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym
Towarzystwo Historii Edukacji
Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza

**AKAD
EMIA
TEATR
ALNA**

WARSZAWA

Sponsorzy:

CMYKDRUK

Elektromontaż Lublin Sp. z o.o.

Elektromontaż
Lublin Sp. z o.o.

Dofinansowano z programu Doskonała Nauka

**Doskonała
Nauka**

PROGRAM

4 października

9.00 — Msza Święta dziękczynna za dzieło ks. Konarskiego w Katedrze Polowej (dawnym kościele pijarskim) pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza, Arcybiskupa Metropolity Warszawskiego

Przejdźcie do budynku Akademii Teatralnej. Rejestracja uczestników. Przerwa kawowa.

10.45 — Uroczyste otwarcie konferencji. Wystąpienia okolicznościowe

11.15–11.35 — Aleksander Nalaskowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) –
Oświecenie w perspektywie wielokrotnej

Fragmenty pism Stanisława Konarskiego w wykonaniu studentów Akademii Teatralnej

11.40–12.00 — **Ewa Kula, Adam Massalski** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) – Krąg rodzinny Hieronima Konarskiego (1700-1773), imię zakonne Stanisław

Fragmety pism Stanisława Konarskiego w wykonaniu studentów Akademii Teatralnej

12.05–12.25 — **Marcin Cieński** (Uniwersytet Wrocławski) — O uszczęśliwieniu własnej ojczyzny Stanisława Konarskiego: między tradycją a modernizacją

Fragmety pism Stanisława Konarskiego w wykonaniu studentów Akademii Teatralnej

12.30–12.50 — **Kazimierz Puchowski** (Uniwersytet Gdański) — Pijarzy wobec edukacji elit

13.00–14.00 — Obiad

14.00–14.20 — **Miroslav Novotny** (Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích) — The importance of Piarists in the development of education in the Budweis Bishopric in the second half of the 18th and the first half of the 19th century

14.20–14.40 — **Tura Pedmonte** (Prowincja Katalońska Zakonu Pijarów) — Wpływ filozofii oświecenia na pijarów w Hiszpanii

14.40–15.00 — **Wiesław Pawlak** (Katolicki Uniwersytet Lubelski św. Jana Pawła II) — Stanisław Konarski jako kaznodzieja i teoretyk (lub reformator?) kaznodziejstwa

15.00–15.20 — **Jacek Wójcicki** (Instytut Badań Literackich PAN) — Epaminondy (sceniczne) życie po życiu

15.20–15.40 — **Ryszard Mączyński** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) — Collegium Nobilium Varsaviae - nowoczesna siedziba pijarskiej uczelni

15.40–16.00 — **Jarosław Gajewski** (Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza w Warszawie) — Uwagi do wystawienia Epaminondasa

16.00–17.00 — Przerwa na kawę i **możliwość zwiedzania pozostałości Collegium Nobilium** — **oprowadza: Ryszard Mączyński**

17.00 — **Spektakl Teatru Klasyki Polskiej** — **S. Konarski, Epaminondas**

19.00 — Kolacja

5 października

Sekcja I – Sala im. Adama Mickiewicza Pałacu Staszica

9.00-9.15 — **Tomasz Chachulski** (Instytut Badań Literackich PAN) — Pismo św. i Pijarzy.

O motywach biblijnych w poezji pijarskiej XVIII wieku

9.15-9.30 — **Michał Bajer** (Uniwersytet Szczeciński), **Patryk Kencki** (Instytut Sztuki PAN) — Twórczość dramatyczna Stanisława Konarskiego na tle repertuaru teatralnego Collegium Nobilium. Stan i perspektywy badań

9.30-9.45 — **Katarzyna Kossowska** (Instytut Badań Literackich PAN) — Wątki religijne w utworach dramatycznych odnowionego teatru Collegium Nobilium na przykładzie tragedii Otto i Epaminondas Stanisława Konarskiego

9.45-10.00 — **Paweł Zając OMI** (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) — Rzymskie spojrzenia na Stanisława Konarskiego po 1764 r.

10.00-10.15 — **Ryszard Mączyński** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) — Jak Stanisław Konarski o względy możliwych zabiegał, czyli trzy listy do generała Eustachego Potockiego

10.15-10.30 — Dyskusja

10.30-11.00 — Przerwa kawowa w Sali im. Stanisława Staszica

11.00-11.15 — **Bożena Mazurkova** (Uniwersytet Śląski) – Literacka rama wydawnicza i odsłony portretu Konstancji ze Słuszków Denhoffowej w kunsztownym druku funeralnym

11.15-11.30 — **Roman Dąbrowski** (Uniwersytet Jagielloński) – O twórczości poetyckiej Urbana Szostowicza

11.30-11.45 — **Regina Jakubenas** (Centrum Polonistyczne Uniwersytetu Wileńskiego) – Polskojęzyczna poezja pijarów wileńskich w II połowie XVIII wieku. Autorzy i adresaci

11.45–12.00 — **Magdalena Ślusarska** (Instytut Badań Literackich PAN) – Kaznodziejstwo pijarów prowincji litewskiej. Wkład do kultury religijnej i politycznej XVIII wieku

12.00–12.15 — **Asta Vaškeliene** (Instytut Literatury Litewskiej i Folkloru) – Poetyka i retoryka w litewskim szkolnictwie pijarskim XVIII wieku

12.15 –12.30 — **Konstanty Pilawa** (Akademia Ignatianum w Krakowie) – Filozofia polityki oświeconego sarmatyzmu

12.30–12.45 – Dyskusja

13:00–14.15 — Obiad w Sali im. Stanisława Staszica

14.15–14.30 — **Jarosław Michalski** (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) — Takt pedagogiczny w myśli Stanisława Konarskiego

14.30–14.45 — **Krzysztof Koehler** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) — Staropolska myśl polityczna w refleksji Stanisława Konarskiego. Kilka uwag

14.45–15.00 — **Edyta Wolter** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) — Wychowanie do postaw obywatelskich w koncepcji Stanisława Konarskiego (jako antecedencja kształtowania postaw w kulturze ponowoczesnej)

15.00–15.15 — **Martyna Deszczyńska** (Biblioteka Narodowa) — Autorzy z kręgu pijarskiego wobec zjawiska kontroświecenia na przełomie XVIII i XIX w.

15.15–15.30 — **Katarzyna Semrau, Artur Bracki** (Uniwersytet Gdański) – Rola teatru pijarskiego w systemie oświaty Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wybrane aspekty

15.30–15.45 — Dyskusja

Sekcja II – Sala Lustrzana Pałacu Staszica

9.00–9.15 — **Barbara Techmańska** (Uniwersytet Wrocławski) — Stanisław Konarski jako patron szkół

9.15–9.30 — **Dorota Żołądź-Strzelczyk** (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) — „Nauczyciel uprzejmy, grzeczny, wykształcony, roztropny” w świetle źródeł pijarskich

9.30–9.45 — **Anna Włoch** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) — Ks. Wojciech Anzelm Szweykowski – pionier polskiej komparatystyki edukacyjnej i jego praca: Uwagi nad wyższymi szkołami polskimi w porównaniu do niemieckich (1818)

9.45–10.00 — **Janina Kamińska** (Uniwersytet Warszawski) — Pijarzy wśród profesorów Szkoły Głównej Wielkiego Księstwa Litewskiego

10.00–10.15 — **Ewa Ziólek** (Katolicki Uniwersytet Lubelski św. Jana Pawła II) — „Księża Pijarzy użyteczni bardzo krajowi...” Władze Księstwa Warszawskiego wobec Zgromadzenia Pijarów.

10.15–10.30 — Dyskusja

10.30–11.00 — Przerwa kawowa w Sali im. Stanisława Staszica

11.00–11.15 — **Katarzyna Dormus** (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) — Kobiecte inicjatywy edukacyjne w XVIII wieku

11.15–11.30 — **Domininkas Burba** (Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie) — Sprawy pijarów w sądach grodzkich i ziemskich powiatu wileńskiego w XVIII wieku

11.30–11.45 — **Jacek Kulbaka** (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) — Jakuba Falkowskiego zasługi na niwie kształcenia specjalnego

11.45–12.00 — **Tatsiana Zablotzkaya** (Biblioteka Narodowa w Mińsku) — Ludwik Brennet — założyciel apteki przy klasztorze pijarów w Szczuczynie

12.00–12.15 — **Ewa Baran-Barnaś** (Uniwersytet Rzeszowski) — Ks. Stanisław Konarski (1700-1773) nauczyciel w Collegium Ressoviense

12.15–12.30 — **Ramunė Šmigelskytė-Stukienė** (Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Księżąt Litewskich; Instytut Historii Litwy) — Odzyskać utracone: historiografia litewska o

reformie ks. Stanisława Konarskiego i innych reformach oświatowych XVIII wieku

12.30-12.45 — Dyskusja

13.00-14.15 — Obiad w Sali im. Stanisława Staszica

14.15-14.30 — **Agnieszka Szmerek** (Archiwum Polskiej Prowincji Zakonu Pijarów w Krakowie) – Non totus recessit a nobis

14.30-14.45 — **Dariusz Szewczuk** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) — Pijarzy na kartach polskich podręczników

14.45-15.00 — **Kamil Michaluk** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) — Ks. Antoni Popławski jako ekonomista

15.00-15.15 — **Joanna Bugajska-Więclawska** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) — Tezy o polityce międzynarodowej ks. Stanisława Konarskiego. Współczesne odniesienia

15.15-15.30 — **Mariusz Ausz** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) — Stanisław Konarski o nauczycielach — postulaty wciąż aktualne?

15.30-15.45 — Dyskusja

Sekcja I i II – Sala Lustrzana Pałacu Staszica

16.00-16.30 — **Podsumowanie konferencji**

17.00 — **Zebranie Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekami Osiemnastym**